

PÅ GÅNG INOM AVFALLSOMRÅDET
2024-10-10

På gång inom avfallsområdet oktober 2024

Två gånger om året sammanställer Naturvårdsverket vad som är på gång inom avfallsområdet. Denna lista sammanställdes i oktober 2024.

Innehåll

Nyhetsbrevet Hållbart	4
EU OCH INTERNATIONELLT	5
EU:s nya batteriförordning.....	5
Revidering av EU:s avfallsdirektiv	5
Revidering av förpackningsdirektivet – förslag till ny förordning	6
BREF och BAT-slutsatser för deponier	7
Revidering av direktivet för uttjänta fordon (End-of-Life Vehicles, ELV).....	7
EU:s förordning om ekodesign för hållbara produkter (ESPR).....	8
EU:s förordning gällande gränsöverskridande avfallstransporter	9
EU-gemensamma kriterier för när avfall upphör att vara avfall (End of Waste).....	11
Plast	11
Textil.....	11
Mineralfraktioner av bygg- och rivningsavfall.....	12
EU:s förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet.....	12
EU:s förordning om fluorerade växthusgaser	13
Internationellt plastarbete	13
Avgift på plastförpackningar som inte materialåtervinns	14
Baselkonventionen	14
EU:s miljöavtryck – Product/Organisation Environmental Footprint (PEF/OEF).....	15
Europeiska miljöbyråns arbete med Cirkulär ekonomi och materialanvändning	16
Rapportering om återanvändning till EU-kommissionen	17
Kritiska råvaruakten (Critical Raw Materials Act, CRMA)	17
Nordiskt projekt om tillsyn mot illegal avfallshantering	18
FN:s internationella resurspanel (IRP).....	19
Naturvårdsverkets samarbete med Ukraina på avfallsområdet	19
PÅGÅENDE REGERINGSUPPDRAG	21
Regeringsuppdrag att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet	21
Nationell plastsamordning	21
Regeringsuppdrag om beräkning av kostnader för att transportera bort och behandla avfall från engångsplast.....	22
NYLIGEN REDOVISADE REGERINGSUPPDRAG	24
Förslag på författningsändringar för att genomföra EU:s reviderade F-gasförordning och ozonförordning.....	24

Tillsynsmyndigheternas behov av resurser och förstärkningar för att stävja illegal avfallshantering	24
Regeringsuppdrag rätt plast på rätt plats	25
FÖRORDNINGAR; FÖRESKRIFTER OCH VÄGLEDNING (PÅGÅENDE OCH NYLIGEN AVSLUTAT)	26
Ny förordning om producentansvar för däck.....	26
Ny förordning om producentansvar för fiskeredskap.....	26
Föreskrifter om fastställande av produktavgiftens storlek	27
Föreskrifter ersättning till kommuner för insamling av förpackningar	27
Översyn av föreskrifterna (2004:4) om organiskt avfall och brännbart avfall	28
Vägledning om engångsplast	29
Översyn av nationell avfallsplan och avfallsförebyggande programmet	29
Vägledning om bygg- och rivningsavfall.....	30
ÖVRIGT	32
Aktuell avfallsstatistik	32
Nationell skräpmätning	33
Dialog för en hållbar textil värdekedja	33
Forskningsmedel om avloppsvatten och övergödning	34
RE:Source - strategiskt innovationsprogram (SIP)	34

Nyhetsbrevet Hållbart

Hållbart är ett nyhetsbrev med aktuella reportage, information och statistik om cirkulära flöden och avfallsförebyggande åtgärder. Nyhetsbrevet kommer ut fyra gånger per år. Du som vill få Hållbart direkt till din e-postadress kan bli prenumerant kostnadsfritt. [Här](#) kan du anmäla dig för en prenumeration.

Genom att prenumerera på Nyhetsbrevet Hållbart får du också en notis och en länk till Naturvårdsverkets "På gång inom avfallsområdet" som uppdateras två gånger per år.

Kontaktperson: Kristina von Rein

EU OCH INTERNATIONELLT

EU:s nya batteriförordning

EU:s nya batteriförordning blev gällande den 18 februari 2024. Många krav och mål började dock gälla från augusti 2024 eller kommer att gälla senare.

Batteriförordningen är mycket omfattande och täcker batteriets hela livscykel, från produktion till användning och avfallshantering. Förordningen innehåller ett stort antal genomförandeakter och delegerade akter, samt visst utrymme för nationell flexibilitet i genomförandet av avfallsbestämmelserna. Produktkraven omfattar alla aktörer som sätter produkter på EU:s marknad eller tar dem i bruk, och kräver CE-märkning för första gången. Dessutom ändras bestämmelserna för producentansvar och flera aktörer påverkas av kraven på avfallshantering, inklusive distributörer. Utöver detta finns krav på tillbörlig aktsamhet i leverantörskedjan (due diligence). Alla berörda aktörer uppmanas att bekanta sig närmare med batteriförordningen.

Länkar till mer information:

[Batteriförordningen](#)

[Information på Naturvårdsverkets hemsida](#)

Kontaktperson: Jakob Rindegren

Revidering av EU:s avfallsdirektiv

I juli 2023 publicerade EU-kommissionen ett avgränsat förslag på revidering av nuvarande avfallsdirektiv med fokus på två resursintensiva avfallsströmmar: livsmedels- och textilavfall. Syftet med förslaget är att minska miljö- och klimatpåverkan. Hanteringen av dessa avfall ska förbättras genom att i första hand förebygga att avfall uppkommer och om avfall ändå uppkommer att det förbereds för återanvändning och först i tredje hand materialåtervinns.

Kommissionen föreslår att ett utökad producentansvar införs för att minska miljö-, hälso- och klimatpåverkan från den resursintensiva textilssektorn. Förslaget bygger på principen om att det är förorenaren som ska betala och därmed ansvara för att förebygga att avfall uppkommer och om avfall trots allt uppkommer, ansvara för att det förbereds för återanvändning och materialåtervinning. Det utökade producentansvaret föreslås omfatta textilier, kläder och skodon från hushåll, då hushållen står för de största konsumtionsvolymerna som i sin tur blir till avfall. I förslaget definieras att den som sätter textil på marknaden för första gången, inklusive aktörer som säljer på digitala plattformar, ska anses som producent.

Det övergripande syftet med förslagen om minskat livsmedelsavfall är att minska miljö- och klimatpåverkan från livsmedelssektorn. Kommissionen konstaterar att

livsmedelsavfallsmängderna inte minskar i den takt som krävs för att göra betydande framsteg mot det globala hållbarhetsmålet om att till 2030 halvera det globala matsvinnet (hållbarhetsmål 12.3). Kommissionen föreslår därför ett bindande mål för att driva på arbetet.

Förhandlingar mellan kommissionen och medlemsstaterna skedde under våren och ett inriktningsbeslut antogs i juni 2024. Under hösten pågår så kallade trilogsamtal mellan parlamentet, rådet och kommissionen. Ambitionen är att lagförslaget ska antas 2024/2025.

Läs mer om förslaget här:

Uppdaterat förslag från den 7 juni 2024

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10820-2024-INIT/en/pdf>

[FAKTAPM APP \(regeringen.se\)](#)

[Proposal for a targeted revision of the Waste Framework Directive \(europa.eu\)](#)

[EUR-Lex - 32008L0098 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#) Finns nu översatt till svenska.

Kontaktperson: Yvonne Augustsson, textilavfall och Christina Anderzén, livsmedelsavfall

Revidering av förpackningsdirektivet – förslag till ny förordning

EU Kommissionen la i november 2022 fram ett förslag till en ny EU förordning om förpackningar och förpackningsavfall som ska ersätta nuvarande förpackningsdirektiv. Initiativet utgår från de prioriteringar som tillkännages i den europeiska gröna given, den nya handlingsplanen för den cirkulära ekonomin och ett särskilt rättsligt mandat i direktivet om förpackningar och förpackningsavfall. Förslaget till ny EU-förordning ska bidra att nå målet för den europeiska Gröna given och den nya handlingsplanen för cirkulär ekonomi genom att säkerställa att alla förpackningar på EU-marknaden är materialåtervinningsbara senast 2030 och att en större andel förpackningar också är återanvändbara.

Revideringen av bestämmelserna syftar till att

- förhindra uppkomsten av och minska mängden förpackningsavfall och främja återanvändning
- se till att alla förpackningar som släpps ut på EU marknaden är materialåtervinningsbara på ett ekonomiskt lönsamt sätt senast 2030,
- öka användningen av återvunnen råvara i plastförpackningar och ersätta jungfruliga material

En viktig del av förslaget är att det går från att vara ett EU-direktiv till att bli en EU-förordning. Syftet med det är att bidra till en harmoniserad inre marknad samt att minska den administrativa bördan och underlätta för ekonomiska aktörer. Den

rättsliga grunden är artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Förslaget väntas röstas igenom under hösten 2024.

Mer information: Naturvårdsverkets Kundtjänst

BREF och BAT-slutsatser för deponier

Ändringsdirektiv ((EU) 2024/1785) om ändring av industriutsläppsdirektivet (IED 210/75/EU) och deponidirektivet 1999/31/EG offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 15 juli 2024 och trädde i kraft den 4 augusti 2024. Medlemsstaterna ska genomföra ändringarna i nationell rätt senast den 1 juli 2026. Ändringarna i deponidirektivet innebär att referensdokument för bästa tillgängliga teknik (BREF) och tillhörande BAT-slutsatser enligt IED ska utarbetas.

Processen med att ta fram referensdokument för bästa tillgängliga teknik (BREF) och tillhörande BAT-slutsatser för deponier beräknas starta under sista kvartalet 2024. Naturvårdsverket kallade därför berörda branschorganisationer och deras medlemmar samt tillsynsmyndigheter m.fl. till ett uppstartsmöte för en referensgrupp i början på oktober 2024. Ytterligare möten kommer att hållas när aktiveringen meddelas, troligen i slutet på året.

Kontaktperson: Izabela Tyrka Pettersson och Jenny Håkansson

Revidering av direktivet för uttjänta fordon (End-of-Life Vehicles, ELV)

Den 13 juli 2023 presenterade EU-kommissionen ett förslag på en ny förordning om cirkulära krav vid design av fordon och för hantering av uttjänta fordon. Den föreslagna förordningen innebär att ELV-direktivet och 3R-typgodkännandedirektivet kommer att upphävas. Det innebär även att förordning (EU) 2018/858 om godkännande av och marknadskontroll över motorfordon och släpfordon till dessa fordon m.m. samt förordning (EU) 2019/1020 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter m.m. kommer att ändras. Förslaget på förordning är under förhandling inom både Rådet och Europaparlamentet.

Mer information: https://environment.ec.europa.eu/topics/waste-and-recycling/end-life-vehicles_en

Kontaktperson: Ambjörn Lätt

EU:s förordning om ekodesign för hållbara produkter (ESPR)

Förordningen (EU) 2024/1781, trädde i kraft 8 juli 2024 och är ett ramverk som gör det möjligt för kommissionen att besluta om ekodesignkrav för olika slags produkter. Förordningen bygger på det befintliga ekodesigndirektivet, men utvidgas till att omfatta en större bredd av produkter och fler hållbarhetsaspekter.

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401781

Förordningen är en ramlagstiftning och har ett brett omfattningsområde, bara få produktgrupper är undantagna (till exempel livsmedel och läkemedel) och gäller oberoende av företagsstorlek.

Ekodesignkrav för olika produktgrupper och mellanprodukter/material kommer att tas fram framöver i delegerade akter. En viktig komponent är krav på att tillhandahålla information via ett digitalt produktpass (DPP).

Kommissionens arbetsplan för arbete med produktspecifika akter ska tas fram senast nio månader efter att förordningen antagits, vilket innebär april 2025.

Kommissionen ska, för att säkerställa att det genomförs ett korrekt samråd med alla berörda parter vid framtagande av en produktspecifik akt eller en horisontell akt, inrätta ett ekodesignforum. Forumet ska vara en expertgrupp med ett väl avvägt och ändamålsenligt deltagande av experter som utsetts av medlemsstaterna samt andra berörda parter som är involverade i produkten eller produktgruppen i fråga. Dessa andra berörda parter är ofta representanter från näringslivet.

Kommissionen ska även inrätta en expertgrupp för medlemsstaterna som en undergrupp till ekodesignforumet, bestående av experter som utsetts av medlemsstaterna.

I ESPR finns även krav kopplat till osålda konsumentvaror. Företag som destruerar osålda konsumentprodukter ska årligen informera om detta på företagets egen webbsida. Dessutom ska det finnas en redogörelse som beskriver vilka åtgärder som vidtagits för att förhindra att osålda konsumentprodukter destrueras.

Länk till mer information se:

[Mer miljömässigt hållbara och cirkulära produkter i ESPR-förordningen \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kontaktperson: Christina Jonsson

EU:s förordning gällande gränsöverskridande avfallstransporter

Den nya avfallstransportförordningen, ”Förordningen om gränsöverskridande transport av avfall (Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2024/1157 av den 11 april 2024 om transport av avfall, om ändring av förordningarna (EU) nr 1257/2013 och (EU) 2020/1056 och om upphävande av förordning (EG) nr 1013/2006)” trädde i kraft den 20 maj 2024.

Förordningens syften är främst att se till att avfall endast skickas till platser där det behandlas på ett miljömässigt godtagbart sätt, att stärka tillsynen och kontrollen av förordningens efterlevnad och att i ökad utsträckning stötta EU:s omställning till cirkulär ekonomi.

Även om den nya förordningen trädde i kraft den 20 maj 2024 så börjar de flesta artiklarna att tillämpas först från den 21 maj 2026 och vissa av dem ännu senare. Några viktiga förändringar:

Digitalisering för förenklad kommunikation och ökad transparens mellan myndigheter och aktörer.

All information och dokumentation som förordningen ställer krav på i anslutning till gränsöverskridande avfallstransporter ska lämnas och utbytas digitalt. EU-kommissionen kommer att tillhandahålla ett elektroniskt system för informationsutbyte, som medlemsländernas egna myndighetssystem kan ansluta till. Om inget sådant nationellt system finns, ska en webbtjänst kunna användas.

Kravet på digital kommunikation gäller alla aktörer så som myndigheter, exportörer, importörer, behandlingsanläggningar, transportörer osv och omfattar både anmälningspliktigt och informationspliktigt avfall.

Exportrestriktioner och förändrade förfaranden för avfall som transporteras ut ur EU, både till OECD-land och till länder som inte omfattas av OECD-beslutet.

Informationspliktigt avfall till tredjeland blir förbjudet för export från EU från den 21 maj 2027, om inte mottagarlandet ansökt om och godkänts av EU-kommissionen för att få bli importland. EU-kommissionen ska utfärda

en lista med godkända länder som ska ha uppnått krav på miljöriktig avfallshantering.

Mottagningsanläggningarna i berört land ska ha genomgått en revision utförd av en oberoende tredje part. Detta gäller även anläggningar i land som omfattas av OECD-beslutet.

För plastavfall gäller särskilda regler:

För export av plastavfall klassificerat med koden B3011 gäller från och med 21 maj 2026 anmälningssplikt – det gäller såväl till OECD-länder som länder utanför EU som inte omfattas av OECD-beslutet. Från och med den 21 november 2026 blir det helt förbjudet att exportera plastavfall B3011 till länder utanför EU som inte omfattas av OECD-beslutet. Länder som inte omfattas av OECD-beslutet kan dock från den 21 maj 2029 ansöka om och under vissa förutsättningar godkännas för att få importera B3011. För sådana transporter gäller i så fall, som ovan nämnts, anmälningssplikt. Förordning 1418/2007 kommer att upphöra att gälla den 21 maj 2027, samtidigt som det ovan nämnda exportförbudet till länder utanför EU som inte omfattas av OECD-beslutet börjar gälla.

Förändrade tidsgränser för hantering av anmälningar och nya krav för avfall inom EU.

Transport av avfall för bortskaffande blir förbjudet inom EU, om inte vissa förutsättningar uppfyllts. Processen för hantering av anmälningar förändras och det införs tidsgränser för när svar från både anmälare och myndigheter ska lämnas. Ett förfarande för hantering av återtag av transporter av informationspliktigt avfall som inte kunnat slutföras som tänkt, införs. Förutsättningarna för att bli en förhandsgodkänd anläggning ändras och skärps i vissa avseenden. Bland annat kommer förhandsgodkännande inte att kunna ges till anläggningar som endast lagrar avfallet i avvaktan på vidare behandling (R13). Ett antal definitioner har förtydligats och även skrivningarna i artikel 13 (generell anmälan) och artikel 17 (ändring av redan befintlig anmälan) förändras.

Ökat fokus på och insatser för att stävja illegala avfallstransporter

Ökade insatser för kontroll och samverkan på såväl nationell som EU-nivå främjas i och med den nya förordningen, bland annat genom att en grupp med fokus på samverkan om illegala avfallstransporter inrättas (Waste Enforcement Group). EU-kommissionen ges också vissa befogenheter att utföra inspektioner och vidta samordningsåtgärder avseende olagliga

transporter, samt kommer att få en roll att övervaka och kontrollera avfallsflödena ut ur EU.

Sekundärlagstiftning kommer under de kommande åren att tas fram inom ett antal områden, för det digitala systemet, för certifikat kopplat till Artikel 15 (interim), för beräkning av bankgarantier, samt ett flertal akter som kopplar till de nya exportrestriktionerna.

Länk till fulltext: [L_202401157SV.000101.fmx.xml](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:3202401157SV.000101.fmx.xml) (europa.eu)

Kontaktperson: Anna Lundmark Essen

EU-gemensamma kriterier för när avfall upphör att vara avfall (End of Waste)

Kommissionen arbetar just nu med att ta fram EU-gemensamma kriterier för när avfall upphör att vara avfall, End-of-Waste kriterier. Arbetet pågår parallellt för tre avfallsslag, plast, textil och mineralfraktioner av bygg- och rivningsavfall.

Processen med att ta fram kriterier styrs av artikel 6 i avfallsdirektivet. Kommissionens arbete innebär att JRC har fått i uppdrag att ta fram ett tekniskt förslag till kriterier för de utvalda avfallsslagen. Därefter kan Kommissionen välja att gå vidare med att ta fram lagstiftning (genomförandeakt) med kriterier för respektive avfallsslag. Arbetet befinner sig i olika skeden för de olika avfallsslagen.

Plast

JRC förväntas publicera en rapport med ett färdigt tekniskt förslag för plast i oktober. Det nuvarande förslaget till scope gäller för mekanisk och fysikalisk återvinning. Förslaget ska göras om till lagstiftning av DG ENV, vilket kommer ta ytterligare ca ett år.

Textil

JRC arbetar med förslaget att två uppsättningar End-of-Waste kriterier ska tas fram för textil. Dessa är:

- Textil som har förberetts för återanvändning
- Textil som har återvunnits

Det finns ännu inget förslag till kriterier för textil. Nästa workshop för intressenter planeras i februari 2025 och JRC siktar på att ha ett färdigt tekniskt förslag under fjärde kvartalet 2025. På samma sätt som för plast väljer DG ENV om de vill gå vidare med förslaget, vilket i så fall tar ungefär ytterligare ett år.

Mineralfraktioner av bygg- och rivningsavfall

Arbetet med att ta fram EU-gemensamma End-of-Waste kriterier för mineralfraktioner av bygg- och rivningsavfall har nyligen påbörjats av Kommissionen. JRC höll en "kick-off workshop" för detta arbete den 26 september 2024. JRC har sammanställt ett inledande bakgrundsdokument med ett första förslag till vad kriterierna ska omfatta, samt en tidplan för arbetet. JRC har även öppnat en konsultation där alla intressenter har möjlighet att bidra med ytterligare dataunderlag och synpunkter. Konsultationen är öppen till den 26 november 2024.

Diskussion om ett första förslag planeras på en workshop i juni 2025 och ett färdigt tekniskt förslag ska publiceras under första halvåret 2026. Därefter kan KOM välja att gå vidare med att ta fram en genomförandeakt, vilket förväntas ta ytterligare cirka ett år. Kontakta oss för mer information om hur svenska intressenter kan svara på konsultationen. Länkar till mer information:

[End-of-waste - European Commission \(europa.eu\)](https://europa.eu)

[Bedömning av när avfall upphör att vara avfall \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kontaktperson: Elisabeth Österwall

EU:s förordning om ämnen som bryter ned ozonskiktet

Under april 2022 presenterade kommissionen sitt förslag till revidering av Europaparlamentets och rådets förordning 1005/2009 om ämnen som bryter ned ozonskiktet (ODS-förordningen). Den nya förordningen trädde i sin helhet i kraft 11 mars 2024, Europaparlamentets och rådets förordning 2024/590 om ämnen som bryter ned ozonskiktet. Det primära syftet med revideringen är att ytterligare minska utsläppen av dessa ozonnedbrytande ämnen som också är potenta växthusgaser. Ozonförordningen genomför det internationella traktatet Montrealprotokollet. I den nya förordningen har bestämmelser införts i artikel 20 så att återvinningskyldigheten för ODS-gaser utvidgas till att omfatta skumplaster i byggavfall:

2. Från och med den 1 januari 2025 ska fastighetsägare och entreprenörer säkerställa att utsläpp så långt som möjligt undviks vid renovering eller rivning som inbegriper avlägsnande av skumpaneler som innehåller skumplast med ozonnedbrytande ämnen som förtecknas i bilaga I genom att skumplasten eller de ämnen som ingår i den hanteras på ett sätt som säkerställer destruktion av de ämnena. Vid återvinning av de ämnena ska återvinningen endast utföras av fysiska personer med lämpliga kvalifikationer.

3. Från och med den 1 januari 2025 ska fastighetsägare och entreprenörer säkerställa att utsläpp så långt som möjligt undviks vid renovering eller rivning som inbegriper avlägsnande av skumplast i laminerade skivor som installerats i hålrum eller uppbyggda strukturer som innehåller ozonnedbrytande ämnen som förtecknas i bilaga I genom att skumplasten eller de ämnen som ingår i den hanteras på ett sätt som säkerställer destruktion av dessa ämnen. Vid återvinning av dessa ämnen ska återvinningen endast utföras av fysiska personer med lämpliga kvalifikationer. Om det inte är tekniskt möjligt att

avlägsna den skumplast som avses i första stycket ska fastighetsägaren eller entreprenören upprätta dokumentation som styrker att avlägsnande är omöjligt i det specifika fallet. Dokumentationen ska bevaras i fem år och ska på begäran göras tillgänglig för den berörda medlemsstatens behöriga myndighet eller för kommissionen.

Kontaktperson: Maria Ujfalusi

EU:s förordning om fluorerade växthusgaser

Under april 2022 presenterade kommissionen sitt förslag till revidering av Europaparlamentets och rådets förordning 517/2014 om fluorerade växthusgaser (f-gasförordningen). Den nya förordningen trädde i sin helhet i kraft 11 mars 2024, Europaparlamentets och rådets förordning 2024/573 om fluorerade växthusgaser, och är en del av den europeiska gröna given. Den reviderade förordningen är ett nyckelinstrument för att minska utsläppen av f-gaser och bidra till att EU når sitt utsläppsminskningsmål på minst 55 procent till 2030 och sitt klimatneutralitetsmål till 2050. Revideringen har också anpassats efter förutsättningarna i Montrealprotokollet och Kigalitillägget. Förordningen handlar också om att åtgärda de problem som har identifierats sedan senaste revideringen. Bland annat utvidgas återvinningskyldigheten för F-gaser i artikel 8 till att omfatta skumplaster i byggavfall såsom sandwichpaneler och laminerade skivor när de tas bort från byggnader:

8. Från och med den 1 januari 2025 ska fastighetsägare och entreprenörer säkerställa att utsläpp så långt som möjligt undviks vid renovering eller rivning som inbegriper avlägsnande av skumpaneler som innehåller skumplast med fluorerade växthusgaser som förtecknas i bilaga I och i avsnitt 1 i bilaga II genom att skumplasten eller de gaser som ingår i den hanteras på ett sätt som säkerställer destruktions av de gaserna. Vid återvinning av de gaserna får återvinningen endast utföras av fysiska personer med lämpliga kvalifikationer.

9. Från och med den 1 januari 2025 ska fastighetsägare och entreprenörer säkerställa att utsläpp så långt som möjligt undviks vid renovering eller rivning som inbegriper avlägsnande av skumplast i laminerade skivor som installerats i hålrum eller uppbyggda strukturer som innehåller fluorerade växthusgaser som förtecknas i bilaga I och i avsnitt 1 i bilaga II genom att skumplasten eller de gaser som ingår i den hanteras på ett sätt som säkerställer destruktions av de gaserna. Vid återvinning av de gaserna får återvinningen endast utföras av fysiska personer med lämpliga kvalifikationer.

Kontaktperson: Maria Ujfalusi

Internationellt plastarbete

Naturvårdsverket arbetar för att stärka regelverken kring hantering av plast och plastavfall i olika globala processer och konventioner. Det inkluderar bl.a. att stötta Regeringskansliet i förhandlingarna av det Globala avtalet mot plastföroreningar, arbete i de regionala havskonventionerna HELCOM och OSPAR, medverkan i Nordiskt arbete om plast, Baselkonventionens partnerskap för plastavfall och i OECD:s arbetsgrupp för resursproduktion och avfall.

Det sista förhandlingsmötet om det globala avtalet mot plastföroreningar äger rum i november 2024. Därefter räknar man med att arbetet gå in i en ny fas som är mer inriktad på detaljerna i avtalet på plats, inför implementering av avtalet i EU och nationellt. En del av avtalet berör specifikt hantering av plastavfall, i vilken EU driver att avtalet ska stärka och komplettera de regler och vägledningar som finns i Baselkonventionen. Det finns också en del som handlar om att främja och harmonisera producentansvar för plastprodukter internationellt.

Under hösten 2024 tar Nordiska Ministerrådet fram ett nytt arbetsprogram 2025–2027, där man planerar för en ny satsning på plast för att stötta samverkan mellan de nordiska länderna i implementering av lagstiftning och policyutveckling i EU och globalt.

Kontaktperson: Helén Klint

Avgift på plastförpackningar som inte materialåtervinns

Naturvårdsverket har av regeringen fått i uppdrag att hantera rapportering till EU samt transfereringar av medel kopplat till avgiften på icke materialåtervunna plastförpackningar ("plastförpackningsavgiften" under [EU:s långtidsbudget \(MFF\) från 2021-2027](#)). Utgångspunkten med EU:s långtidsbudget är att finansiera en grön omställning och omstart efter pandemin – en grön återställning och att hantera bortfallet av EU-avgifter till följd av Brexit. Finansieringen sker dels via egna medel som medlemsländerna (MS) ställer till förfogande samt de medel som Kommissionen lånar upp med MS egna medel som säkerhet. Plastavgiften är en del av de så kallade egna medel som MS tillhandahåller där avgiften till EU bland annat baseras på prognoser av mängd materialåtervunna plastförpackningar. Plastavgiften trädde i kraft 1 jan 2021.

De övergripande besluten om EU:s långtidsbudget inklusive EU-förordningen om att MS ska tillgängliggöra egna medel beslutades i slutet av 2020. Mer formalia om den nya intäktskomponenten finns att läsa i regeringskansliets fakta PM 2019/20: FPM49 till Riksdagen.

Samhällsavdelningens Avfallsstatistikverksamhet, Sr, ansvarar för rapporteringsdelen av uppdraget. Finansieringsenheten, Ff, ansvarar för transaktionsdelen av uppdraget.

Kontaktperson: Agnes Willén

Baselkonventionen

Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande avfallstransporter och omhändertagande av farligt avfall är det viktigaste och mest omfattande internationella avtalet om avfall. Det övergripande målet är att skydda människors hälsa och miljö, genom kontroll och miljömässig hantering av gränsöverskridande

avfallstransporter. Baselkonventionen hade sitt 14:e öppna arbetsgruppsmöte den 25–28 juni 2024 i Geneve och förbereder nu inför Baselkonventionens 17:e partsmöte våren 2025. Inom konventionsarbetet fortgår arbetet med olika tekniska vägledning, bland annat uppdatering av vägledning kring blybatteriavfall samt en ny vägledning för övriga batterier, som bland annat kommer att inkludera litium-jon batterier. För att anpassa konventionen till teknisk utveckling och utvecklat kunskapsläge genomförs även en översyn för att förtydliga vilka avfallsströmmar, och vilka behandlings- och bortskaffningsmetoder som kan behöva läggas till i konventionen. Arbetet pågår även med att utveckla anmälnings- och kontrollförfarande vid gränsöverskridande avfallstransporter, de så kallade PIC-förfarandet.

EU och dess medlemsstater vill vidareutveckla och förstärka genomförandet av Baselkonventionen och arbetar för att:

- vidareutveckla och anpassa Baselkonventionen (BC) för att möta dagens globala utmaningar med avfall, t.ex. POPs-, textil-, plast-, batteri- och elektronikavfall,
- BC tydligare ska styra mot en mer hållbar hantering och bättre kontroll av gränsöverskridande transport av avfall, med särskilt fokus på att utveckla konventionen för att säkerställa att avfallsutmaningar inte exporteras till tredje länder som inte har möjlighet att ta omhand avfallet på ett säkert sätt för människors hälsa och miljön,
- stärka BC genomförande och skydda utsatta parter och förhindra illegala transporter bl.a. genom tekniska vägledningar och förtydligande av tolkningar av vissa rättsliga termer.

Länk till mer information:

[Baselkonventionen – om gränsöverskridande transporter av avfall \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kontaktperson: Agnes Andersson

EU:s miljöavtryck – Product/Organisation Environmental Footprint (PEF/OEF)

EU:s miljöavtrycksmetod utvecklades under dess pilotfas 2013–2018 och har fortsatt att utvecklas under övergångsfasen som tog vid 2019. Metoden utvecklas fortfarande men implementering har även inletts. Den första lagstiftning som antagits och som refererar till PEF är batteriförordningen inom vilken det ställs krav på deklaration av koldioxidavtryck (carbon footprint), vilket regleras i delegerade akter som är under framtagande. Koldioxidavtryck enligt PEF har även föreslagits i produktförordningen för solceller under ekodesigndirektivet, produktförordningen förhandlas fortfarande. Inom ekodesignförordningen för hållbara produkter (ESPR) finns möjligheten att reglera miljö- eller koldioxidavtryck i enlighet med PEF. ESPR innefattar bland annat att det arbete som tidigare bedrivits under ekodesigndirektivet för energirelaterade produkter är

tillämpbart på i princip alla produkter och miljöavtryck föreslås kunna användas för att ställa hållbarhetskrav på färdiga produkter och intermediära produkter.

Naturvårdsverket är aktiva i miljöavtrycksarbetet, framför allt via Swedish Life Cycle Centers PEF-expertgrupp samt inom Nordic Environmental Footprint group (NEF). Naturvårdsverket sitter också med i Kommissionens expertgrupp för cirkulär ekonomi, hållbar konsumtion och produktion (CE/SCP), och expertgruppen för miljöavtryck (EF steering group) samt den tekniska rådgivningsgruppen (TAB).

Naturvårdsverket och Svenskt Näringsliv driver sedan 2011 ett projekt för bättre samverkan i EU-frågor. Inom det finns Samverkansgruppen för resurseffektivitet och produktpolicy, REP, (tidigare ARM), som följer Kommissionens arbete.

Kommissionen om miljöavtryck:

[Environmental Footprint Methods \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-observatory/)

Swedish Life Cycle Centers expertgrupp om miljöavtryck:

[Environmental Footprint Expert Group | Swedish Life Cycle Center](https://www.life-cycle-centers.se/en/Environmental-Footprint-Expert-Group)

Kontaktperson: Björn Spak

Europeiska miljöbyråns arbete med Cirkulär ekonomi och materialanvändning

Cirkulär ekonomi och hållbart och resurseffektivitet är nyckelområden för att minska miljöeffekter från produktions- och konsumtionssystemen i Europa. I EEA-gruppen för Cirkulär ekonomi och materialanvändning kommer EEA och EEA:s medlemsländer att samarbeta kring att förbättra kunskapsläget och övervakningen av omställningen till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi genom ett systemperspektiv och olika metoder och analytiska tillvägagångssätt bland annat som en del av uppföljning av den europeiska gröna given.

Överordnad EEA-grupp: Circular economy and resource use

Kontaktperson: Christina Jonsson (nationell gruppleddare)

Tematiska grupper:

1. Circular economy monitoring

Kontaktperson: Christina Anderzén och Ida Björkefall

2. Waste prevention and management

Kontaktpersoner: Christina Jonsson och Fredrik Khayati

3. Sustainable production and consumption/key product value chains

Kontaktperson: Fredrik Khayati

4. Material flows and resource use/efficiency

Kontaktpersoner: Björn Spak och Christina Anderzén

Nya rapporter från EEA:

[Accelerating the circular economy in Europe — European Environment Agency \(europa.eu\)](#)

[The destruction of returned and unsold textiles in Europe's circular economy — European Environment Agency \(europa.eu\)](#)

[Capturing the climate change mitigation benefits of circular economy and waste sector policies and measures — European Environment Agency \(europa.eu\)](#)

Rapportering om återanvändning till EU-kommissionen

Naturvårdsverket ska samla in och rapportera kvantitativa och kvalitativa uppgifter om återanvändning för året från och med referensår 2021 till EU-kommissionen. Enligt avfallsdirektivet 2008/98/EG ska alla EU:s medlemsstater vidta lämpliga åtgärder för att främja återanvändning av produkter och förberedelse för återanvändning, framför allt genom att främja inrättande av och stöd till nätverk för återanvändning och reparation samt användning av ekonomiska styrmedel, upphandlingskriterier, kvantitativa mål eller andra åtgärder. Medlemsstaterna ska även övervaka och bedöma genomförandet av åtgärderna genom att mäta återanvändningen.

I syfte att övervaka återanvändningen och för att öka kunskapen om återanvändningsinsatser har EU-kommissionen beslutat om metod och format för Rapportering om återanvändning till EU-kommissionen hur medlemsländerna ska rapportera om återanvändning, både vad gäller kvalitativa och kvantitativa uppgifter enligt genomförandebeslut (EU) 2021/19.

Första rapporteringen gjordes 30 juni 2023 och därefter ska kvalitativa uppgifter rapporteras varje år och kvantitativa uppgifter vart tredje år.

Offentliga myndigheter kan rapportera insatser för ökad återanvändning som vidtagits för 2023 på Naturvårdsverkets webbsida [här](#).

Förutom att rapportera in till EU-KOM (EEA) arbetar Naturvårdsverket med att dela ett urval av inkomna initiativ i den kvalitativa rapportering som goda exempel och inspiration via [nyhetsbrevet Hållbart](#).

Kontaktperson: Fredrik Khayati (Kvantitativa uppgifter) och Yvonne Augustsson (kvalitativa uppgifter)

Kritiska råvaruakten (Critical Raw Materials Act, CRMA)

Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för säkerställande av trygghet och hållbar försörjning av kritiska råmaterial, den så kallade kritiska

råvaruakten, förväntas trädde i kraft den 23 maj 2024. Förordningen listar metaller och mineral som bedöms som kritiska för EU på grund av dessa råvarors stora ekonomiska betydelse och att råvaruförsörjningen förknippas med hög risk för störningar. Flera metaller och mineral klassas även som strategiska för EU då de ingår i nyckelteknologier för den gröna och digitala omställningen samt för rymd- och försvarsindustrier. Förordningen innehåller riktmärken för utvinnings-, förädlings- och materialåtervinningskapacitet inom EU samt ett riktmärke för importberoende från tredjeland. För att nå dessa riktmärken och för att säkerställa tillgång till en trygg och hållbar försörjning av kritiska och strategiska råvaror innehåller förordningen olika typer av åtgärder. Vissa åtgärder syftar till att stärka kapaciteten i de olika leden och till att diversifiera försörjningen av strategiska råvaror, andra till att stärka EU:s ekonomiska resiliens. Flertalet åtgärder syftar till ökad hållbarhet och cirkulär ekonomi för att säkerställa en hög grad av miljöskydd.

[Critical raw materials - European Commission \(europa.eu\)](https://europa.eu)

Kontaktpersoner: Sara Nordström och Daniel Berlin

Nordiskt projekt om tillsyn mot illegal avfallshantering

Den 1 januari 2024 tog Sverige över ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet som är de nordiska regeringarnas officiella samarbetsorgan. Ett av flera projekt som ska genomföras under 2024, med finansiering från Nordiska ministerrådet, är en komparativ studie av de nordiska ländernas arbete för att förebygga och motverka illegal avfallshantering genom tillsyn. Naturvårdsverket ansvarar för projektet som syftar till att kartlägga och jämföra de nordiska ländernas tillsynssystem, arbetsmetoder och förutsättningar att förebygga, upptäcka och motverka illegal avfallshantering, inklusive illegala gränsöverskridande avfallstransporter. Avsikten är vidare att visa på goda exempel, främja samverkan, kunskapsbyggande samt erfarenhetsutbyten, och därmed bidra till att stärka ländernas förmåga att bedriva effektiv tillsyn på området. Resultatet kan förhoppningsvis också komma att ligga till grund för ett fortsatt gott samarbete mellan de nordiska länderna kopplat till dessa frågor.

Projektet ska genomföras med hjälp av intervjuer, dokumentanalys och en workshop. Målgrupp för projektet är representanter från tillsyns- och tillsynsvägledande myndigheter i respektive nordiskt land. Men företrädare från andra berörda myndigheter kan också komma att ges möjlighet att medverka.

Resultatet ska sammanställas i en rapport och redovisas på ett nordiskt ministerrådsmöte i Reykjavík den 30 oktober 2024

Kontaktperson: Johan Wahlberg (projektledare)

FN:s internationella resurspanel (IRP)

IRP tillkom 2007 för att bistå beslutsfattare och andra intressenter med vetenskapliga bedömningar om resursanvändning och dess miljöpåverkan. Panelen är för frågor om naturresurser vad IPCC är för klimatfrågan och IPBES är för frågor om biologisk mångfald och ekosystemtjänster. IRP består av experter från ledande institutioner i världen som fokuserar på god naturresurshantering som en förutsättning för hållbarhetsomställningen. Anders Wijkman deltar som ende svensk i panelen och agerar som vetenskaplig rådgivare i likhet med övriga panelmedlemmar. IRP stöds av en styrkommitté bestående av representanter från Europeiska kommissionen, UNEP och ett trettio-tal länder, varav tio från Europa. Sverige valdes in i maj 2015 och representeras sedan hösten 2022 av Naturvårdsverket.

Under FN:s miljöförsamlings sjätte sammankomst (UNEA-6) släppte IRP en ny version av flaggskeppsrapporten Global Resources Outlook. Rapporten visar på resursfrågans betydelse för att nå Agenda 2030 och andra multilaterala överenskommelser. Den snabbt ökade användningen av naturresurser är den främsta drivkraften bakom klimatförändringarna, förlusten av biologisk mångfald, vattenförsörjningskrisen och olika luftburna föroreningar.

Globalt orsakar utvinningen och förädlingen av naturresurser (fossila bränslen, metaller, mineral och biomassa) över 90% av vattenbristen, mer än 55% av växthusgasutsläppen och upp till 40% av föroreningarna från luftburna partiklar. Över 90% av den globala förlusten av biologisk mångfald på land härleds specifikt till jord- och skogsbruket. Trenden är att de ökande uttagen av naturresurser leder till en alltmer negativ påverkan på både klimat och ekosystem över tid.

Mer information: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/cirkular-ekonomi/aktuellt/fns-internationella-resurspanel-slapper-flaggskeppsrapport/>

Kontaktperson: Daniel Berlin

Naturvårdsverkets samarbete med Ukraina på avfallsområdet

Naturvårdsverket har fått beviljat stöd från SIDA för ett projekt som fokuserar på tre huvudområden:

- Stärkt institutionell kapacitet hos Ukrainas miljö- och naturresurs ministerie för EU-tillnärmning inom miljöområdet (inklusive avfall)
- Stärkt förmåga till beslutsfattande och policyutveckling inom avfallsområdet i linje med EU:s ramdirektiv för avfall och deponier samt i linje med Minamata- och Stockholmskonventionerna inom främst bygg- och rivningsavfall, farligt avfall och deponier
- Stärkt genomförande av Ukrainas nationella avfallsplan

2024-10-10

Projektet beviljades i september 2024 och kommer att löpa under tre år.
Naturvårdsverket samarbetar även med andra SIDA-finansierade projekt inom
avfallsområdet.

Kontaktperson: AnnaKarin Lindberg

PÅGÅENDE REGERINGSUPPDRAG

Regeringsuppdrag att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet

Regeringen har givit Naturvårdsverket och nio andra myndigheter i uppdrag att utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet. Naturvårdsverket samordnar uppdraget och de nio andra myndigheterna är Kustbevakningen, Polismyndigheten, Tullverket, Åklagarmyndigheten samt länsstyrelserna i Gävleborgs, Norrbottens, Stockholms, Skåne och Västra Götalands län.

Uppdraget baseras på den skrivelse med lägesbild och åtgärdsförslag för att motverka avfallsbrott som Naturvårdsverket och de nio andra myndigheter lämnade till regeringen den 7 mars 2022. I skrivelsen beskrev myndigheterna brister i samverkan kring avfallsbrott. Uppdraget ska delredovisas årligen fram till att det slutredovisas senast den 1 mars 2026. Den senaste delredovisningen lämnades till regeringen den 1 mars 2024.

[Utveckla den myndighetsgemensamma satsningen mot avfallsbrottslighet \(naturvardsverket.se\)](#)

Kontaktperson: Erik Stigell

Nationell plastsamordning

Nationell plastsamordning ska vara en drivande och samlande kraft i Sveriges arbete med att nå en hållbar plastanvändning. Naturvårdsverket har samordningsansvaret och ska samla in och förmedla kunskap samt främja dialog och samverkan mellan alla berörda aktörer.

Nationell plastsamordning ordnar webinarier, samverkansforum så som arbetsgrupper och sammanställer kunskap. Vi har också tagit fram en färdplan för hållbar plastanvändning.

Länk till mer information:

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/plast/nationell-samordning-for-en-hallbar-plastanvandning>

Gå också gärna in och anmäl dig för utskick, deltagande etc:

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/plast/nationell-samordning-for-en-hallbar-plastanvandning/delta-i->

[plastsamordningen/#:~:text=Du%20kan%20delta%20i%20plastsamordningen,saml a%20in%20och%20sprida%20kunskap .](#)

Vad som är på gång inom plast hittar du här:

<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/plast/>

Naturvårdsverket ska även redovisa hur myndigheten har arbetat för att öka den hållbara plastanvändningen och minska plast i hav och natur, exempelvis genom den nationella plastsamordningen.

Under 2024 kommer vi ta fram en ny kartläggning av plastflöden och illustrationer av framtidsbilder hur en hållbar plastanvändning kan se ut.

Kontaktperson: Åsa Stenmarck

Regeringsuppdrag om beräkning av kostnader för att transportera bort och behandla avfall från engångsplast

Naturvårdsverket har fått i uppdrag att analysera samt ta fram förslag på hur produktavgiften enligt förordning (2021:1002) om nedskräpningsavgifter ska beräknas när det gäller kostnader för att transportera bort och behandla det avfall som städas upp. Myndigheten ska lämna förslag på nödvändiga ändringar i förordning om nedskräpningsavgifter för att kommunerna ska kunna få ersättning för kostnaderna för att städa upp vissa engångsprodukter. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 14 oktober 2024.

Kontaktperson: Petra Selander

Förberedande kartläggning inför genomförandet av EU:s förpackningsförordning

Naturvårdsverket ska göra en förberedande kartläggning inför genomförandearbetet avseende Europaparlamentets och rådets kommande förordning om förpackningar och förpackningsavfall. Kartläggningen ska identifiera och redovisa vilka områden i förordningen som innebär särskilda svårigheter, vilka delar som blir särskilt omfattande vad gäller ändringar av befintligt regelverk och vad som kräver införande av nya svenska bestämmelser. Kartläggningen ska även identifiera vilka bestämmelser i EU-lagstiftningen som kan få betydande konsekvenser för svenska förhållanden och svenska företag. Myndigheten ska vidare lämna ett förslag till tidsplan för genomförandearbetet och identifiera vilka bestämmelser som måste vara på plats inför förordningens tillämpningsdatum, och vilka bestämmelser som kan vänta till ett senare datum.

2024-10-10

Myndigheten ska vidare när det är relevant beakta hur överimplementering av förordningen kan undvikas. I arbetet ska synpunkter inhämtas från berörda branscher, intresseorganisationer, myndigheter och kommuner. I uppdraget ingår även att vägleda branschen i tillämpningen av förordningen. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 15 januari 2025.

Kontaktpersoner: Petra Selander och Magdalena Salomonsson

Regeringsuppdrag Genomföra EU:s reviderade avfallstransportförordning

Naturvårdsverket fick i maj 2024 ett uppdrag att analysera och föreslå nödvändiga åtgärder och regeländringar till följd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1157. Förutom att föreslå de författningsändringar som krävs ska Naturvårdsverket också beskriva konsekvenserna av den nya förordningen i fråga om införsel av farligt avfall avsett för deponering t.ex. asbestavfall.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Klimat och näringslivsdepartementet) senast den 31 maj 2025.

Kontaktperson: Anna Lundmark Essen

NYLIGEN REDOVISADE REGERINGSUPPDRAG

Förslag på författningsändringar för att genomföra EU:s reviderade F-gasförordning och ozonförordning

Naturvårdsverket har föreslagit nödvändiga författningsändringar till följd av EU:s reviderade förordningar om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen. I uppdraget har Naturvårdsverket även analyserat vilka ytterligare kostnadseffektiva åtgärder som kan vidtas för att snabba på utfasningen av F-gaser i Sverige och bidra till klimatmålen och att Sveriges åtaganden gentemot EU nås. Uppdraget redovisades till Klimat- och näringslivsdepartementet den 30 september 2024.

Mer information om uppdraget och redovisningen finns här

[Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade förordningar om fluorerade växthusgaser och ozonnedbrytande ämnen \(naturvardsverket.se\)](#)

Kontaktperson: Johanna Enberg

Tillsynsmyndigheternas behov av resurser och förstärkningar för att stävja illegal avfallshantering

Naturvårdsverket har sammanställt behovet av de resurser och förstärkningar inom tillsynsmyndigheternas verksamhet som krävs för att förebygga och upptäcka avfallsbrottslighet, samt driva ärenden där sådan brottslighet har upptäckts. Uppdraget redovisades till Klimat- och näringslivsdepartementet den 26 februari 2024.

Regeringsuppdraget lämnades i Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2023. Inom uppdraget har Naturvårdsverket inhämtat information från länsstyrelser, kommuner och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Länk till mer information:

[Tillsynsmyndigheternas behov av resurser och förstärkningar för att stävja illegal avfallshantering \(naturvardsverket.se\)](#)

Kontaktperson: Sofie Säterhall

Regeringsuppdrag rätt plast på rätt plats

Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet för 2022 i uppdrag att arbeta för att främja omställningen av plast i en cirkulär ekonomi och för att kunna nå målet om att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland. Uppdraget slutredovisades till Klimat- och näringslivsdepartementet den 14 mars 2024. Slutredovisningen omfattar resultatet av dels att kartlägga och analysera vilka typer av plast som är lämpliga för vilka användningar för att uppnå cirkulära flöden, dels att analysera och föreslå ytterligare styrmedel för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi.”

[Rätt plast på rätt plats \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Uppdragets tredje del, om att undersöka vilka avfallsströmmar av plast som inte omfattas av utsorteringskrav idag som är lämpliga att ställa högre utsorteringskrav på, redovisades den 27 oktober 2023 tillsammans med redovisning av regeringsuppdraget Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall. I redovisningen föreslås bland annat krav på ökad utsortering och separat insamling av papper, plast, metall och glas.

[Åtgärder för att öka materialåtervinningen av avfall \(pdf\)](#)

Uppdraget slutredovisades till Klimat- och näringslivsdepartementet den 14 mars 2024. Slutredovisningen omfattar resultatet av dels att kartlägga och analysera vilka typer av plast som är lämpliga för vilka användningar för att uppnå cirkulära flöden, dels att analysera och föreslå ytterligare styrmedel för att främja omställningen till en cirkulär ekonomi.

[Rätt plast på rätt plats \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kontaktperson: Sara Nilsson, projektledare

FÖRORDNINGAR; FÖRESKRIFTER OCH VÄGLEDNING (pågående och nyligen avslutat)

Ny förordning om producentansvar för däck

Regeringen har beslutat om en ny förordning om producentansvar för däck. Förordningen trädde i kraft den 1 jan 2024. Förordningen innehåller nya bestämmelser som innebär förändringar för både nya och befintliga aktörer inom producentansvaret. Svensk Däckåtervinning AB är från den 1 januari 2024 godkänd producentansvarsorganisation för producentansvar däck, och från den 1 januari 2025 är även Colmec AB godkänd producentansvarsorganisation inom samma producentansvar

Mer information: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/producentansvar/producentansvar-for-dack/#E1589877708> Mer information: Naturvårdsverkets Kundtjänst

Ny förordning om producentansvar för fiskeredskap

Regeringen har beslutat om en ny förordning om producentansvar för fiskeredskap. Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2023 men vissa bestämmelser tillämpas senare. Från och med 1 januari 2025 ska separat insamling av fiskeredskap påbörjas utifrån förordningen. Kommunerna ska samla in fiskeredskap som är kommunalt avfall samt transportera fiskeredskap från mottagningsanordningar i hamnar utifrån bestämmelser i avfallsförordningen som börjar gälla 1 januari 2025. Förordningen innehåller nya bestämmelser som innebär förändringar för både nya och befintliga aktörer inom producentansvaret.

Mer information: [Producentansvar för fiskeredskap \(naturvardsverket.se\)](https://www.naturvardsverket.se/producentansvar-for-fiskeredskap)

Mer information: Naturvårdsverkets kundtjänst

Föreskrifter om fastställande av produktavgiftens storlek

Från år 2024 ska producenter som sätter vissa engångsprodukter av plast börja betala produktavgifter för att vara med och finansiera vissa delar av kommunens städkostnader.

Naturvårdsverket fastställer produktavgiftens storlek per produktkategori i föreskrifter. För att fastställa produktavgiften anger förordningen om nedskräpningsavgifter (2021:1002) hur storleken på avgiften ska beräknas samt när underlag till uträkningen senast ska lämnas till Naturvårdsverket. Framtagandet av produktavgiften består av fem delmoment:

1. Kommuners inrapporterar städkostnader (28§)
2. Granskning samt fastställande av kommunens städkostnader (13§)
3. Nationell skräpmätning (31§)
4. Producenters inrapporterade uppgifter (15§ samt 8§)
5. Beräkning av produktavgiften

Föreskriften förväntas beslutas under senare delen av 2024.

För mer information om produktavgiften samt vilka producenter som berörs: [Nedskräpningsavgifter för vissa producenter \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kontaktperson: Petra Selander

Föreskrifter ersättning till kommuner för insamling av förpackningar

Den 23 november 2023 beslutade Naturvårdsverket om ersättning till kommuner för insamling av förpackningsavfall som omfattas av producentansvar genom Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:14). Föreskriften trädde i kraft den 1 januari 2024 och ersätter Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2023:1.

Naturvårdsverkets föreskrift NFS 2023:14 innebär följande justeringar jämfört med NFS 2023:1:

- Ersättningsnivåerna i bilagan till föreskrifterna för det som avser fastighetsnära insamling och lättillgängliga insamlingsplatser har indexjusterats genom Avfallsindex A12:1MD. Uppräkningarna har gjorts.
- ersättningen som kommer att betalas ut till kommuner kommer att indexjusteras med Avfallsindex A12:1MD utifrån avläsningsmånaden för januari innevarande kalenderår.
- För kommuner med upp till 9,9 invånare per kvadratkilometer tillkommer extra ersättning för fastighetsnära insamling.

- Kommuner med färre än 10 000 invånare får en fast ersättning för information.
- Naturvårdsverket har kompletterat föreskrifterna med ersättning för den insamling som kommer att ske vid återvinningscentraler.
- Naturvårdsverket förtydligar att den ersättning som betalas ut till kommuner utgår exklusive mervärdesskatt.

Kontaktperson: Nina Avdagic Lam

Översyn av föreskrifterna (2004:4) om organiskt avfall och brännbart avfall

Ett förslag till uppdaterade föreskrifter om deponering av organiskt avfall och brännbart avfall (tidigare 2004:4) har varit ute på remiss under våren. Förslaget som bland annat innehåller förenklingar vad gäller dispensgrunder och uppdaterade hänvisningar till annan lagstiftning och standarder, har nu anmälts och mottagits av kommissionen i enlighet med förordning (1994:2029) om tekniska regler. Den initiala frysningsperioden under vilken författningen inte kan antas löper till och med den 3 januari 2025.

Kontaktperson: Jenny Håkansson

Vägledning om masshantering och återvinning av avfall i anläggningsarbeten

Naturvårdsverkets handbok 2010:1 om återvinning av avfall i anläggningsarbeten innehåller vägledning kring vilken återvinning som utgör mindre än ringa risk för förorening och som därmed varken är anmälnings- eller tillståndspliktig, det vill säga U-verksamhet. Handboken publicerades 2010. Den har därefter utvärderats och en etappvis översyn av den har pågått. Syftet med översynen är bland annat att uppdatera handboken i de delar som inte längre är aktuella samt att ta fram mer vägledning inom detta område.

Naturvårdsverket publicerar löpande information samt ny vägledning på denna sida:

[Masshantering och användning av massor i anläggningsarbete \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Den 9 april skickades en remiss om riskbedömning ut, med sista svarsdag 12 augusti. Naturvårdsverket arbetar under hösten 2024 med att sammanställa och analysera inkomna synpunkter.

Under april – september 2024 pågår en tillsynskampanj om masshantering. Kampanjen har utökats med ytterligare en period som pågår under **mars** -

september 2025. Information till de tillsynsmyndigheter som har möjlighet att delta i denna kampanj finns att få på forumet för tillsynsstrategin:

[Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken \(naturvardsverket.se\)](https://www.naturvardsverket.se/nationell-strategi-for-tillsyn-enligt-miljobalken)

Kontaktpersoner: Kristina Widenberg och Mats Fröberg

Vägledning om engångsplast

Naturvårdsverket har tagit fram vägledning i form av frågor och svar kring reglerna i engångsplast.

Länk till vägledning: [Nya krav för engångsplast \(naturvardsverket.se\)](https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/plast/erbjuda-servering-i-ateranvandbara-muggar-och-matlador/)

Vägledning för kravet om att erbjuda återanvändbara muggar och lådor:

<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/plast/erbjuda-servering-i-ateranvandbara-muggar-och-matlador/>.

Kontaktperson: Naturvårdsverkets kundtjänst

Översyn av nationell avfallsplan och avfallsförebyggande programmet

Enligt 9 kap. 11 § i avfallsförordningen har Naturvårdsverket ansvar för att se till att det finns en nationell avfallsplan och ett program för att förebygga uppkomsten av avfall som uppfyller kraven i artiklarna 28 och 30 i direktiv 2008/98/EG (avfallsdirektivet). Vart sjätte år ska den nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet utvärderas och revideras vid behov.

Den nuvarande nationella avfallsplanen och avfallsförebyggande programmet Att göra mer med mindre har utvärderats och slutsatserna påvisade ett behov av en översyn.

Sveriges avfallsplan och det avfallsförebyggande programmet ses nu över och ändras för att vara klara den 31 oktober 2024. Översynen ska bidra till att förebygga att avfall uppkommer och att avfall hanteras i enlighet med avfallshierarkin. Avfall ska hanteras på ett miljö- och hälsomässigt säkert sätt och bidra till arbetet med cirkulär ekonomi. En del av arbetet med översynen av plan och program är att belysa problem och hinder. Samtidigt vill vi lyfta fram lösningar för vad som kan göras av vem och hur.

Förslagen på ny nationell avfallsplan och nytt avfallsförebyggande program är planerade att remitteras innan sommaren. Publicering av förslagen på Naturvårdsverkets webbplats innebär att alla som vill kan läsa och lämna synpunkter.

I den nuvarande nationella avfallsplanen är det avfallsförebyggande programmet integrerat. I den reviderade versionen kommer planen och programmet att delas upp i två olika dokument. Utvärderingen av nuvarande plan och program visade att det avfallsförebyggande programmet var mindre känt än planen, troligtvis för att

aktörer som inte anser sig hantera avfall inte känner sig lika berörda av en avfallsplan.

Under arbetets gång kommer vi också att föra dialog med utvalda nyckelaktörer för att fånga upp utmaningar, möjligheter och lösningar. Även allmänheten kommer att ges tillfälle att lämna synpunkter vid remisstillfället.

[Översyn av nationell avfallsplan och avfallsförebyggande program](#)
(naturvardsverket.se)

Kontaktpersoner: Rebecca Ugglå, Christina Jonsson, Jenny Håkansson och Yvonne Augustsson

Vägledning om bygg- och rivningsavfall

1 augusti 2020 började nya föreskrifter gälla innehållande bestämmelser om undantag från kraven på den som producerar bygg- och rivningsavfall i 3 kap. 10 § avfallsförordningen och om undantag från kraven i 3 kap. 12 § avfallsförordningen vad gäller utsortering av brännbart bygg- och rivningsavfall.

Under 2024 görs en genomgång och revidering av den vägledning som finns idag på hemsidan med målet att under slutet av 2024 publicera en fördjupad vägledning som riktar sig till alla berörda aktörer inom området. Vägledningen kommer bland annat innefatta uppdaterad information om utsorteringskravet och tillsyn.

Kontaktpersoner: Malin Söderlund och Marcus Wisting

Ny vägledning om begreppet avfallsproducent

Naturvårdsverket har tagit fram en ny vägledning om begreppet avfallsproducent som riktar sig till tillsynsmyndigheter och utgör samtidigt ett stöd för verksamhetsutövare. Vägledningen ska underlätta bedömningen av vem som anses vara avfallsproducent för det avfall som uppkommer inom en verksamhet eller hos en privatperson.

Det är viktigt att veta vem som är avfallsproducent då den omfattas av flera skyldigheter, bland annat för att avfallet genomgår en fullständig behandling samt kostnaderna för att hantera det avfall som har producerats.

I vissa situationer kan det vara svårt att bedöma vem som är avfallsproducent och vägledningen syftar till att underlätta bedömningen i dessa fall och lyfter flera exempel på situationer då avfall uppstår inom olika typer av verksamheter.

Den nya vägledningen finner du här [Vem är avfallsproducent?](#)
(naturvardsverket.se)

Kontaktperson: Marcus Wisting

Vägledning om biologisk behandling

Under 2024 kommer Naturvårdsverket att ta fram ny vägledning om biologisk behandling som kommer att ersätta "Allmänna råd till 2 kap. 3 § miljöbalken (1998:808) om metoder för yrkesmässig lagring, rötning och kompostering av avfall" med tillhörande handbok som därmed upphör att gälla.

Vägledningen riktar sig främst mot tillsynsmyndigheter som bedriver tillsyn gentemot den här typen av anläggningar.

Kontaktpersoner: Milla Sundström och Marcus Wisting

Avfallsanläggningar

Under 2024 kommer Naturvårdsverket att ta fram en vägledning kring hur man kan bedriva tillsyn på avfallsanläggningar. Vägledningen kommer att fokusera på följande:

- kravställning kopplat till brandskydd inom avfallsverksamheter
- förslag på metodik för att göra uppskattningar av avfallsmängder
- dagvattenhantering

Insatsen riktar sig till tillsynsmyndigheter på kommun och länsstyrelse som bedriver tillsyn över avfallsanläggningar enligt miljöbalken.

Kontaktperson: Marcus Wisting

ÖVRIGT

Aktuell avfallsstatistik

Naturvårdsverket är ansvarig myndighet för den nationella avfallsstatistiken och flera statistikprodukter har publicerats under 2023-2024.

Avfall i Sverige 2022 som baseras på den officiella statistiken över uppkommet och behandlat avfall i Sverige.

[Avfallsmängder i Sverige \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

[Avfallsbehandling i Sverige \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

[Avfall i Sverige 2022 \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se) Statistiken publiceras också på Statistikmyndigheten SCB hemsida [Avfall, uppkommet och behandlat \(scb.se\)](https://scb.se)

Utifrån den nationella statistiken har mer detaljerad information sammanställts för Byggbranschen och Tjänstebranscherna.

[Statistikblad avfall: Byggbranschen \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

[Statistikblad avfall: Tjänstebranscherna \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Statistik över uppkommen mängd livsmedelsavfall längs livsmedelskedjan.

[Livsmedelsavfall i Sverige \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

[Livsmedelsavfall i Sverige 2022 \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Sveriges återvinning av förpackningar med sammanställning av statistik över mängden förpackningar som sätts på marknaden i Sverige, samt mängden förpackningsavfall som genereras och hur detta behandlas.

[Förpackningar och förpackningsavfall \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

[Sveriges återvinning av förpackningar 2022 \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Statistik över materialåtervinning av kommunalt avfall

[Kommunalt avfall \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

[Kommunalt avfall 2022 \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Statistik för förbrukning av plastbärkassar tas fram varje år, och de senaste uppgifterna finns på webben:

[Förbrukning av plastbärkassar i Sverige \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Statistiken över återvinning av däck i Sverige har fått en egen webbsida:

[Återvinning av däck i Sverige \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Avfallsstatistik används även för uppföljning av flera etappmål för ökad materialåtervinning och avfallsförebyggande arbete inom miljömålssystemet. Senaste uppföljningen finns nu publicerad på [Miljömålen \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se).

Kontaktperson: Agnes Willén

Nationell skräpmätning

Naturvårdsverket har under 2023 genomfört en nationell skräpmätning. Resultatet visar att engångsprodukter, och främst plast dominerar skräpet som slängs. Det vanligaste skräpet är cigarettfimpar.

Vanligaste skräpet

1. Fimpar, 48 procent
2. Portionssnus, 17 procent
3. Engångsplast (exklusive fimpar), 15 procent

(mätt i antal, i procent av totala mängden skräp)

De nationella skräpmätningarna är något som Naturvårdsverkets ska genomföra kontinuerligt. Skräpmätningarna ska genomföras vartannat år och nästa mätning sker 2025. Skräpet mättes i 40 slumpvis utvalda kommuner i Sverige under 16 veckor totalt. Mätningarna gjordes i centralorten i kommunen, som ofta också är den största orten i kommunen. Utifrån mätningarna har ett medelvärde beräknats som sedan antas gälla för hela Sverige.

Resultatet från skräpmätningarna ska, tillsammans med kostnader som kommunerna rapporterar för uppstädning av skräpet, användas i arbetet med nedskräpningsavgifterna som producenter av vissa engångsplastprodukter ska betala. Resultatet från skräpmätningarna ska även användas för att följa upp målen om minskad nedskräpning.

Mer information: [Nationell skräpmätning \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kontakt: Petra Selander

Dialog för en hållbar textil värdekedja

Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen driver sedan 2017 *Dialog för en hållbar textil värdekedja med fokus på miljö och kemikalier* (Textildialogen).

Textildialogerna genomförs i samarbete med aktörer från hela den textila värdekedjan som textil- och modeföretag, branschorganisationer, innovations- och utbildningsaktörer, forskare, frivilligorganisationer, andrahandsaktörer, avfallshanterare, återvinnare samt kommunföreträdare och andra myndigheter.

- Den 7 november 2023 hölls senaste Textildialog på temat: **Textil – ett område i förändring**. Ta del av dokumentationen (presentationer och spellista) från detta möte och tidigare Textildialoger här: [Dialog för en hållbar textil värdekedja \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se).

Nästa Textildialog planeras i slutet av 2024/ början av 2025. Mer information kommer.

Kontaktperson: Yvonne Augustsson och Rebecca Ugglå

Forskningsmedel om avloppsvatten och övergödning

Naturvårdsverket finansierar fyra syntesanalyser som sammanfattar och analyserar det befintliga kunskapsläge och kunskapsbehov inom delar av avloppsvatten.

Projektet är inriktad på tre områden: Avloppsvatten som resurs, där två syntesarbeten beviljats medel. Ett syntesarbete har tilldelats medel inom området hållbara material i markbaserade avloppsanläggningar, och ett inom området övergödning i kust och hav i Bottniska viken. Resultat kommer under hösten 2024.

Länk till mer information:

<https://www.naturvardsverket.se/om-miljoarbetet/forskning/miljoforskning/forskningssatsningar-samhalle/synteser-om-avloppsvatten-och-overgodning/>

Kontaktperson: Kerstin Jansbo.

RE:Source - strategiskt innovationsprogram (SIP)

RE:Source är en nationell branschöverskridande innovationsarena, en mötesplats för en mängd aktörer inom svensk industri, avfallshantering och forskning.

Regeringen har gett Vinnova, Energimyndigheten och Formas i uppdrag att satsa på strategiska innovationsområden. Där får företag, myndigheter samt universitet och högskolor ökad möjlighet att samverka inom områden som är strategiskt viktiga för Sveriges internationella konkurrenskraft, och för att skapa hållbara lösningar på globala samhällsutmaningar.

Visionen för RE:Source är att Sverige ska bli världsledande på att minimera och nyttiggöra avfall.

Se hemsidan och anmäl er till nyhetsbrev:

[Hem - RE:Source \(resource-sip.se\)](https://www.re-source.se)